

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 388/08-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. marca 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť Ing. E. K., B., zastúpenej advokátkou JUDr. V. D., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 327/06-23 z 20. marca 2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 327/06-23 z 20. marca 2007 **p o r u š i l** základné právo Ing. E. K., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 41/02 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.

3. Ing. E. K. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. E. K. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 346,31 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a tridsaťjeden centov), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. V. D., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 22. októbra 2008 č. k. II. ÚS 388/08-7 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. E. K., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 327/06-23 z 20. marca 2007.

Zo sťažnosti vyplynulo, že: „Ústavný súd SR nálezom č. II. ÚS 327/06 rozhodol, že právo mojej klientky vo veci OS Ba III č. k. 15 C 41/02 porušené bolo a tomuto súdu prikázal konať, vo veci bez zbytočných prieťahov.

Ako je však nesporné z môjho podania adr. predsedovi súdu dňa 22. 10. 2007, súd nerešpektuje nariadenie ústavného súdu, ba neplní ani svoje vlastné uznesenia a nedodrží ani prísľub vytýčiť vo februári 2008 T konania. ...

Je teda zrejmé, že tu nie je vôľa sudcu o žalobe mojej klientky rozhodnúť, pričom ide o konanie o ochranu osobnosti, keď všetci obyvatelia domu sa stále na ňu pozerajú ako na nezodpovedného človeka a neplatiča, a to tým skôr, že neúčinnou sa stala aj exekúcia voči MČ B., a byt mojej klientky z 52 bytov v dome je jediným, ktorý je stále bytom obecným. Moja klientka je navyše osobou v ohrození života, keď v máji 2007 bola u nej zistená ischemická choroba srdca a hypertenzia 3. st. s vysokým rizikom náhleho úmrtia a po páde

zo schodov má poškodené vnútrohlavové stavce krčnej chrbtice, preto všetky zbytočné prietahy v cit. konaní sú trestuhodné.“

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil tento nález:

„1. Základné právo Ing. E. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 bolo opätovne porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje vo veci konať bez akýchkoľvek ďalších zbytočných prietahov.

3. Ing. E. K. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 50.000 Sk, ktoré jej je OS Ba III povinný zaplatiť v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. OS Ba III je povinný nahradiť Ing. E. K. trovy tohto konania na účet advokátky v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou JUDr. E. F., listom z 12. februára 2009 sp. zn. Spr. 3675/08, ku ktorému bolo pripojené aj písomné stanovisko zákonného sudcu z 30. januára 2009, a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedeným vyjadreniam okresného súdu zo 6. marca 2009.

2.1 Podpredsedníčka okresného súdu uviedla, že *„... prietahy v konaní po vydaní Nálezu Ústavného súdu č. II. ÚS 327/06-23 zo dňa 20. 03. 2007, doručeného Okresnému súdu Bratislava III dňa 30. 04. 2007 konštatujem v období od apríla 2007 do 12. 11. 2007 a od 31. 12. 2007 do 15. 05. 2008,“* a dodala, že *„na ústnom prejednaní veci netrvám“*. Zákonný sudca vo svojom priloženom písomnom stanovisku popísal chronológiu úkonov vykonaných v danej veci od 15. mája 2008 a uviedol, že *„do skončenia budúceho pojednávania, ... predpokladám rozhodnutie vo veci, a to zrejme schválením súdneho zmieru, resp. zastavením konania z dôvodu späťvzatia žaloby“*.

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenia okresného súdu zaujala takéto stanovisko:

«... oznamujem, že netrvám na verejnom prejednaní veci.

K svojmu pôv. podaniu a na vyjadrenie odporcu uvádzam:

1) Dňa 21. 3. 2002 predseda Spoločenstva Ú. Š. P. zverejnil zoznam neplatičov, v ktorom bolo uvedené aj meno mojej klientky s nepravdivým údajom.

2) Dňa 22. 3. 2002 podal na základe tohto zverejnenia jej syn trestné oznámenie, ktoré bolo uznesením z 19. 8. 2002 odložené, pričom náhradu škody si moja klientka uplatnila žalobou, vedenou na OS Ba III pod č. k. 15 C 41/02 v občiansko-právnom konaní voči B. R., nakoľko v trestnom konaní bolo zistené, že Š. P. dostal tento zoznam odtiaľ.

3) Z rozsudkov od toho istého súdu je nesporné, že moja klientka si svoje povinnosti riadne a včas plnila a k 31. 12. 2001 mala na platbách za byt preplatok 2.051 Sk.

4) OS Ba III svojou nečinnosťou vo veci 15 C 41/02 spôsobil, že medzičasom žalovaný B. R. prestal existovať, a ďalej neakceptoval zákon a nevedel vôbec, s kým má v konaní pokračovať.

5) Vzhľadom na neustále nedôvodné odročovanie pojednávanií bez akéhokoľvek konania vo veci samej som usúdila, že bude vhodnejšie, ak prestanem moju klientku ďalej zastupovať, nakoľko trovy právneho zastúpenia sa vyšplhali už na sumu takmer 10.000 Sk, pričom ide o vec, ktorá vzhľadom na relevantné listinné dôkazy mohla byť rozhodnutá na jednom jedinom pojednávaní už pred 7-mimi rokmi, súd tak však neurobil ani na pojednávaní 31. 10. 2008, ani na pojednávaní 16. 1. 2009.

Je tu teda evidentný nezájum súdu vec rozhodnúť, je dostatočne preukázaná jeho ignorácia predošlého nálezu ÚS a preto navrhujem sťažnosti mojej klientky v celom rozsahu vyhovieť.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 41/02 v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 327/06-23 z 20. marca 2007:

Dňa 3. júna 2002 sťažovateľka podala okresnému súdu žalobu o ochranu osobnosti proti B., R., so sídlom v B. (ďalej len „odporca“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 15 C 41/02.

Dňa 20. marca 2007 ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 327/06-23 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 41/02, okresnému súdu prikázal, aby v tejto veci konal bez zbytočných prietáhov, sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (1 659,70 €) a taktiež aj trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Tento nález bol okresnému súdu doručený 30. apríla 2007.

Dňa 11. júla 2007 sa právna zástupkyňa sťažovateľky obrátila písomným podaním na okresný súd, v ktorom sa domáhala o „urýchlené pokračovanie v konaní“.

Dňa 26. októbra 2007 sťažovateľka písomným podaním požiadala okresný súd „o vylúčenie PZO z ďalšieho konania“.

Dňa 12. novembra 2007 súd predvolal právnu zástupkyňu sťažovateľky na informatívny výsluch na 3. december 2007.

Dňa 3. decembra 2007 právna zástupkyňa sťažovateľky ospravedlnila svoju neúčast' na informatívnom výsluchu z dôvodu kolízie s pojednávaním. Okresný súd opakovane predvolal právnu zástupkyňu sťažovateľky na informatívny výsluch na 17. december 2007.

Dňa 17. decembra 2007 sa právna zástupkyňa sťažovateľky na informatívnom výsluchu zaviazala do 10 dní doplniť petit žaloby.

Dňa 31. decembra 2007 právna zástupkyňa sťažovateľky doručila súdu „doplnenie petitu a konkrétnu výšku nemajetkovej ujmy“.

Dňa 15. mája 2008 súd uznesením č. k. 15 C 41/02-143 pripustil do konania ďalšieho účastníka – S. Ú., so sídlom v B. (ďalej len „odporca 2“). V ten istý deň bolo nariadené pojednávanie na 11. jún 2008.

Dňa 11. júna 2008 bolo pojednávanie odročené na 10. september 2008, keďže odporca 2 nemal vykázané doručenie predvolania.

Dňa 30. júna 2008 sťažovateľka doručila súdu svoje podanie označené ako „námietky voči postupu sudcu dr. K.“.

Dňa 10. septembra 2008 bolo pojednávanie odročené, pretože sa bez ospravedlnenia nedostavila sťažovateľka; jej právna zástupkyňa však nemala vykázané doručenie predvolania. Pojednávanie bolo odročené na 31. október 2008.

Dňa 31. októbra 2008 bolo pojednávanie odročené na 16. január 2009. Na pojednávaní sa nezúčastnila sťažovateľka, ktorá sa ospravedlnila z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu. Zároveň doručila súdu vyjadrenie, ktoré sa týkalo merita veci, preto súd toto vyjadrenie doručil na zaujatie stanoviska aj ostatným účastníkom konania.

Dňa 16. januára 2009 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 41/02 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy aj v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. II. ÚS 327/06-23 z 20. marca 2007.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. *Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd v súvislosti s napadnutým konaním už v konaní vedenom na ústavnom súde pod. sp. zn. II. ÚS 327/06 uviedol, že táto vec „môže predstavovať určitý stupeň zložitosti“, avšak opätovným nahliadnutím do súvisiaceho spisu možno konštatovať, že dĺžka dosiaľ trvajúceho konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon ani podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.*

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom pripomína, že v posudzovanom konaní pred okresným súdom ústavný súd už konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V danom prípade ústavný súd svoju pozornosť zamerlal na obdobie od doručenia svojho nálezu č. k. II. ÚS 327/06-23 z 20. marca 2007 okresnému súdu, a poukazuje na to, že napriek uvedenému rozhodnutiu bol okresný súd v určitom období v posudzovanej veci opakovane bezdôvodne nečinný, konkrétne od 30. apríla 2007 do 12. novembra 2007 (šesť mesiacov) a od 31. decembra 2007 do 15. mája 2008 (štyri mesiace), teda jeho úkony najmenej desať mesiacov opakovane nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v danej veci nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu.

Treba ďalej konštatovať, že celková dĺžka napadnutého konania (od podania žaloby 3. júna 2002 až dosiaľ) je viac ako 6 rokov. Táto dĺžka konania, najmä vzhľadom aj na povahu prerokúvanej veci (ochrana osobnosti), ktorá si vyžaduje osobitnú rýchlosť konania (napr. IV. ÚS 275/05) je celkom zjavne neprimeraná.

Okrem uvedeného ústavný súd osobitne prihliadol na to, že v napadnutom konaní už prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov, napriek tomu postup v danej veci nebol organizovaný tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk, teda 1 659,70 €, aj preto, že je „v ohrození života ... preto všetky zbytočné priesťahy v cit. konaní sú trestuhodné.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané v sume 1 500 €. Pričom v daných súvislostiach osobitne prihliadal na to, že v posudzovanom konaní pred okresným súdom už bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ústavný súd už prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priesťahov.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti z 5. marca 2008

a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 6. marca 2009). Za dva úkony vykonané v roku 2008 patrí odmena v sume dvakrát po 105,42 € a režijný paušál dvakrát po 6,31 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2009 prislúcha odmena v sume 115,90 € spolu s režijným paušálom 6,95 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 346,31 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2009